

Oktoober – viinakuu!

Plekiiviina ohvrid

Veel mäletatakse Kastnaranna sala-
viinakuningaid, Rüssa mehi, kolme venda
(**Juhan Vestmaa, Jakob Merila ja Mihkel
Merila**). Nad olid vägevad ärimehed ja
kalurid. Ühest selle pere järetulijast **Rüssa
Mardist** sai Tõstamaa, Seliste ja Kastna
kandi taksojuht. Veel oli uhke piirituse-
kuningas Karjamaa talu peremees **Erich
Vühner** (läks perega 1944 Rootsi). Need
mehed ostsid autosid, ehitasid häärbereid.
Piiritusekuningad rääkisid ise, et miljonäriks
saab lihtsalt - peab olema vaid väga hea ja
kiire mootorpaat. Piirituse plekk-kanistrid
olid neljakandilised, üleni tinutatud (ka
punnikoht). Kui tahtsid kraami kätte saada,
tuli pussiga auk sisse lüüa. Kanistri sees oli
10 liitrit 95 kraadist piiritust. Nii tuli pleki-
viin meestele imeodavalt kätte.

Jakob Martinson

Risk salaviinaga äritsemisel oli suur.
Igal pool rannas valvasid piirivalvurid.
Tõstamaa piirivalvekordon oli alevis, kiriku
vastas asuvas majas. Seal teenis 6 – 7 meest.
Nende hulgas hästituntud **Andrei Kuura**

(1909-1994) Tõhelast Männikuste külast.
Tõstamaa kordoni ülemaks enne sõda oli
vanemleitnant **Rudolf Erikson** (elas
koolimaja vastas majas, seal kus praegu
Terase pere). Ta oli väga nõudlik mees.

Riskile vaatamata käis salaviina-
vedu ometi. 1934. aasta erakordselt
pakaselisel veebruarikuul olid lumehanged
räästani ja ööseti paukusid aiateibad. Just
sellisel ajal, ühel laupäeval püüasid
kaks Tõhela meest – **Jakob Martinson**
(kutsuti Juut Jakobiks) Kiraste külast
Suure-Jakobi talust ja **Roman** (kutsuti
Reinuks) **Itter** Leelaste külast Oode talust
(Reinu õde Antonina oli Jakob Martinsoni
naine) Kastnasse Rüssa tallu. Ree ees
Oode Reinu suur kõrgete jalgadega nelja-
aastane puhtatõuline uhke omakasvatatud
kallis hobune Miira. Ta oli kiirejalgne,
sest joosta tuli püssikuulist kiiremini!
Rüssal mängiti kaarte pea pühapäeva
hommikuni (muidugi välisviina saatel).
Peale mõnetunnist tukastamist, toodi
kaugelt kiviaiast viinaplekid, need pakiti
ja peideti reepõhja heinte sisse. Koorma
peale pandi veel suur mõrtsitais ilusaid
vimmakalu. Alles peale kella kolme algas
kojusõit.

Piirivalvuritelgi olid omad
koputajad. Neil oli täpselt teada, et Kiraste
mehed läksid viinavoori. Kust kaudu ja
millal Kastnast tagasi tullakse, oli
teadmata. Seepärast valvati alevis terve
pühapäevase päeva. Öhtueel saadeti üks
mees igaks juhuks veel Tõstamaale mõisa
taha valgepostele alla valvesse.

Hakkas juba pimenema kui
viinavoor alevisse jõudis. Haigla (kiriku-
mõisa) juures tõmmati Miirale galopp
peale ja ta lausa lendas läbi alevi. Kange
külma tõttu oli alev inimtühi, kaupluse ees

Järg lk.2

POOTSI JÖLE soparalli

Mardihane GP

6.november
kell 11.00

Info 51981389 (Reet)
5276562 (Rando)

Tõstamaa
Shalomi Abikeskus
avatud

22,23 oktoober
5,6,19,20 november

reedeti kell 16-18
laupäeviti kell 12-14
Info 51981389

NB!

Tõstamaa kalendrisse
on veel võimalik pak-
kuda pilte. Eriti oodatud
on fotod tõstamaalaste
tööst ja tegemistest.
Pildid tuua Karin Rand-
mäe kätte või saata

karin@tostamaa.ee

15.oktoobriks.

Algus lk 1

...olev küünarnukk-kurv võetud välja sellise hooga, et teine reejalas maad ei puutunudki. Reepõhjas 10 künneliitritist piirituseplekki. Möisahoonete vahelt läbi, jäeti hobune käigule - vahelejäämisohutundus mööda olevat.

Kuid seda, mis siis valgepostel all juhtus, ei osanud keegi arvata. Seal valvav piirivalvur märkas tulemas tuttavaid mehi. Nagaan ühes käes, teisega haaras hobuse valjastest – kuid siis kargas hobune tagajalgadele püsti, tõstes piirivalvuri peaaegu maast lahti. Ja siis läbistas piirivalvuri nagaani kuul Miira kaela ja kuuliaugust lausa purskas verd. Sõit siiski jätkus. Piirivalvur tõusis lumehangest ja laskis nagaani meeste poole tühjaks, mehi päästis seljas olnud paksu lambavillaga reisikasukas. Jakob jutustas hiljem, et kui koju jõudsid ja kasukad seljast võtsid, kukkunud kuulid kui oad rehetoa pörandale.

Aga Miira väsis. Kui ta Suure-Jakobil rehe alla talutati, kukkus pikali ja suri. Miira jooksis verest tühjaks. Piirivalvurite hirmus peitsid mehed piirituseplekid õue lumehange. Ja Tõstamaalt tulidki jalgsi neli piirivalvurit, Suure-Jakobile jõuti kella 12 paiku. Algas läbiotsimine. See kestis hommikuni. Ei toast, ei kuurist, et küünist ega sõnnikuhunnikust (torgati oradega läbi) leitud salaviina.

Järgmisel hommikul läks Oode Rein Pärnu advokaadi juurde – kaebama ülekohut, et piirivalvurid lasksid hobuse ilmaasjata maha. Piirivalve peab selle hobuse kinni maksma. Suure-Jakobile tulid naabri-mehedki appi Miira nahka maha võtma ja siis pidu pidama, et asi hästi lõpeb. Piiritusplekid toodud lumehangest rehetoppa tiseripingi taha hõöv-

lilaastude sisse peitu ja viinavõtmine läks lahti. Üks viinaplekk pandi lauajala juurde kust toobiga märjusest võeti, sest karta ei osatud – eile otsiti maja läbi ja midagi ei leitud. Üks pandi seestpoolt haaki, tekid akna ette. Pissil käidi rehealla.

Rein Itter

Piirivalvurid tulid siiski uuesti Kirastesse, sest nad ei uskunud, et Kastnast ainult kalu toodi. Hobune oli surnud! Neli piirivalvurit olid isegi küla koerte jaoks lihakondid ligi võtnud, et vaikselt kohale jõuda. Suure-Jakobil käis lärmakas viinavõtmine. Piirivalvurid olid kavalad. Võtsid redeli ja läksid laka otsaluugist (see tehti väljastpoolt lemme vitsatsaga lahti) heinakihi peale. Sealt hüpati laudaluugist rehe alla. Kui esimene mees toast rehe alla pissile tuli, olid neli riigivormis ja relvastatud meest rehetoas, kus lahtine viinaplekk laua juures. Üles leiti ka üheksa

ülejäanud plekki. Üks piirivalvuritest hakkas lambi valgel protokollil kirjutama. Andrei Kuura tõi piiritusplekkide äraviimiseks hobuse.

Kohus mõistis meestele neli aastat koos kogu vara konfiskeerimisega. Jakob Martinsonil kirjade järgi varandust ei olnud – kõik oli isa nimel. Nii loeti Jakobi varanduseks ainult pintsak ja püksid. Jakob õppis vanglas peentiseriks ja tegi hiljem kodus väga ilusat puutööd. Olin tema poja Jassiga ühealine ja hea sõber ning kadestasin kui ilusa mängu-veoauto Jakob vanglast oma poisile saatis. Jakobil jäi veski ehitamata. Algas sõda, Jakob arreteeriti ja pere küüditati Siberisse. Jass jäi Siberisõidust maha (oli Taagepera sanatooriumis ravil). Siberist tagasi tuli Jakobi naine poeg Kaljuga. Vangis oli ka Oode Rein. Ta tegi kavalalt, kinkis Oode talu oma õe perele. Hiljem õde talu vennale tagasi ei andnud ja Rein läks Pärnu elama, mängis Eriksoni kõrtsis kalameestele pilli. Ta oli hea ehitusmees, ehitas omale uhke kahekorruselise maja ja jäigi oma Naadiga linnainimeseks. Suure-Jakobi Jass viis kodust võimsa mootori ja sindlilõikamise masina Oode Reinu juurde ja hakkasid linnainimestele sindleid lõikama. See tolmune töö mõjus Jassi tervisele väga halvasti. Kui Pärnu asja oli, käisin ikka Alevi kalmistul Jassi haulal. Ja kui ükskord taas Jassi vaatama läksid – ei olnudki enam hauda, tema peale oli maetud üks venelane – Ivan Pogulupski.

Endel Andrese (sünd. 1927)

Elatustalude kohanemise toetus

Tänavu jagatakse esmakordselt toetust väiketalude elujõulisemaks muutmiseks. Elatustalude kohanemise toetust saab põllumajandusega tegelev füüsilisest isikust ettevõtja (FIE), kelle omatoodetud põllumajandussaaduste realiseerimisest saadud tulu oli 2003. aastal üle 31 293 krooni ja kogu ettevõtlustulu ei ületanud 281 639 krooni. Kui talunik tegeleb taimekasvatusega, siis

peab ta kasutama vähemalt 0,3 hektarit maad ja kui tegeleb loomakasvatusega, siis peab pidama vähemalt ühte hane, hobust, jaanalindu, kalkunit, kana, kitse, küülikut, lammast, mesilassülemit, minki, naarisat, parti, rebast, siga, tšintšiljat, tuhkrut, veist või vutti.

Tänavu elatustalude kohanemise toetust taotledes tuleb taotlejal täita toetuse nõudeid 2009. aasta 5.

novembrini. Igal aastal tuleb teha vähemalt üks tegevus vastavalt selleks ajaks kavandatud tegevusaladele. Talunik peab saama tulu omatoodetud põllumajandussaaduste realiseerimisest ja suurendama ettevõtlustulu 2006. ning 2007. aastal.

Jürg lk 3

algus lk2**Toetatavad tegevusalad:****Põllumajanduslooma kasvatus**

- põllumajanduslooma soetamine, loomakasvatuseadme ja loomakasvatussaaduse tootmise ja töötlemisega seotud seadme ostmine ja paigaldamine, loomakasvatuseks vajaliku hoone ja -rajatise ehitamine, rekonstrueerimine või ostmine;

Linnukasvatus

- linnu soetamine, linnukasvatuseadme ja linnukasvatussaaduse tootmise ja töötlemisega seotud seadme ostmine ja paigaldamine, linnukasvatuseks vajalike hoonete ja -rajatiste ehitamine, rekonstrueerimine või ostmine;

Mesindus

- mesilassülemi ja mesindustarviku ostmine;

Taimikasvatus

- põllumajanduslikus kasutuses oleva maa suurendamine, taimikasvatussaaduste tootmise, töötlemise, hoidmise või säilitamisega seotud masina ja seadme ostmine ja paigaldamine, taimekaitstes kasutatava seadme ja masina ostmine ja paigaldamine, taimikasvatuseks vajaliku paljundusmaterjali ostmine, taimikasvatuseks vajalike hoonete, rajatiste või objektide ehitamine, rekonstrueerimine või ostmine;

Kalakasvatus

- kalade soetamine, kalakasvatuseadme või kalakasvatussaaduste tootmise ja töötlemisega seotud seadme ostmine ja paigaldamine, kalakasvatuseks vajaliku

hoone ja -rajatise ehitamine, rekonstrueerimine või ostmine;

Maaturism

- rajatise ehitamine, rekonstrueerimine või ostmine, maaturismiga seotud inventari ostmine, turismiobjekti korrashoiuga seotud masina ja seadme ostmine ja paigaldamine, maastikuarhitektuuriga seotud investeeringu tegemine;

Käsitöö

- käsitöötoote valmistamiseks vajaliku tarviku, seadme ja masina ostmine, käsitöötoote valmistamiseks vajaliku hoone ja rajatise ehitamine, rekonstrueerimine ja ostmine;

Väetiste, komposti ja mulla

tootmine - tootmiseks vajaliku seadme ja masina ostmine, tootmiseks vajaliku hoone ja rajatise ehitamine, rekonstrueerimine ja ostmine;

Põllumajandusmasinatega

seotud teenuste osutamine maapiirkonnas - põllumajandusmasina ja -seadme remontimine, põllumajandusmasinatega hooajalise teenuse osutamine;

Puidu töötlemine ja puidust

toodete valmistamine maapiirkonnas - puidu töötlemiseks ja tootmiseks vajaliku seadme ja masina ostmine, investeering toodete transpordile, säilitamisele ja hoiustamisele, töötlemiseks ja tootmiseks vajaliku hoone ja rajatise ehitamine, rekonstrueerimine ja ostmine;

Ehitusmaterjali tootmine maapiirkonnas

- soojusmaterjali, katusekattematerjali, üldehitusmaterjali, vii-

mistlusmaterjali, köite, tihendus- ja täitematerjalide tootmisega seotud investeeringu;

Tegevuslitsentsi või kauplemisloaga teenindusasutuse rajamine maapiirkonda - kaupluse, toitlustus- ja meelelahutusasutuse, juuksuritöökoja või ilusalongi rajamine;

Muud ettevõtlusega seonduvad kulutused - maapiirkonnas infrastruktuuri loomine ja arendamine ettevõtluse arendamise eesmärgil, täiendõppega, ettevõtluse aruandluse täiendamise või omatoodetud toodete transpordiga seonduvad kulutused, omatoodetud toodete ja teenuste kohta info levitamise kulutused.

Toetuse suurus

Elatustalude kohanemise toetuse suurus on 15 647 krooni taotleja kohta aastas ja kuni 78 235 krooni viie aasta jooksul. Toetus makstakse välja hiljemalt 30. aprilliks.

Taotluste esitamise aeg

Elatustalude kohanemise toetuse taotlusi võetakse vastu PRIA piirkondlikes büroodes 8. oktoobrist kuni 5. novembrini 2004. a. Täpsemat teavet ja taotlusvormi saab PRIA veebilehelt www.pria.ee ja piirkondlikest büroodest.

Heli Raamets
PRIA pressinõunik

Keskkonnakoolituse päev Manijal

Valla keskkonnanõunik **Raine Viitas** on kavandanud neljapäevase koolitussükli valla elanike keskkonnateadlikkuse tõstmiseks. 4. septembril toimus koolituspäev Manija saarel. Päev algas bussisõiduga Munalaiu sadamasse, seal ootas väikelaev "Auli", mis viis osalejad (25 inimest) saarele. Järgnes jalutuskäik saare põhjatippu looduskaitse spetsialisti **Urmas Vahuri** juhtimisel. Retke käigus said osalised põhjaliku ülevaate Manija saare omapärasest taimestikust (randogaputk, merikapsas, vareskaer, randhumor, lubikas) ja rannaniidu tüüpidest. Saarel oli võimalik oma silmaga kogeda karjatamise positiivset mõju rannaniitude säilimisele ja taastumisele. Karjatatakse lambaid ja šoti mägiveiseid. Tutvustati ka võtteid, kuidas piirata roostiku vohamist ning negatiivse nähtusena häbimärgistati saarele sobimatuid mitmevärvilisi palkmaju, mis pealegi olid püsti pandud veepiirile liiga lähedale. Manija suureks

loodusväärtuseks on kõre asurkond. Et soodustada kõre elu ja paljunemist, on saarele rajatud tehistiike. Vaatamata kõigile meetmetele, suureneb kõre asurkond visalt. Loenguline osa õppepäevast toimus külakeskuses, mis on väga ilusasti korda tehtud. Kena puitmööbel ja suurepärased fotod seintel (Ülle Tamm). Pakuti karastusjooke ja küpsiseid. Meie töökas Raine oli ette valmistanud ja mappi köitnud Manijat ja Kihnu Väina Mereparki tutvustavad materjalid (kokku 10 teemat). Iga osaline sai mapiga tutvuda kohapeal ja edasiseks süvenemiseks koondmaterjali koju kaasa võtta. Loengulist osa alustas külavanem **Tiit Pilt** lühikese ülevaatega Manija elust-olust. **Reelika Tamm** (Pärnu Tervisetalius) andis ülevaate Tõstamaa vala joogivee olukorrast. Saime teada, et joogivesi valla piirides ei vasta nõuetele (liiga palju rauda, floori ja väävelvesinikku). Valla püüdlused joogivee kvaliteedi parandamiseks nullivad ära vanad torud, millede uuendamine nõuab suuri investeeringuid. Pärnu Maavalitsuse

esindaja **Tiiu Pärn** tutvustas planeeringute omapära ja seadustikku rannaladele ehituste rajamisel. Veel esinesid sõnavõttudega **Heiki Luhamaa** (SA Kihnu väina Merepark) ja **Toomas Kalda** (Pärnumaa Keskkonnateenistus). Edasi jalutasime Riida tallu, kus perenaine **Ülle Tamm** kostitas "õppureid" vägeva lõunasöögiga. Peale lõunasööki jalutasime saare lõunatippu tuletornini. Pöörati tähelepanu saare linnustikule (kosklad, kormoranid). Järgnes tagasitee. Väike peatus Riida talu õuel, kus Raine kinkis lektoritele tänutäheks väikese pühendusega imeilusa foto Manija saarest. Siis jälle lõbus laevasõit ja bussiga koju. Oli väga sisutihe ja mitmekesine koolituspäev. Siinkohal ei saa kiitmata jätta Rainet. Just sellised koolituspäevad aitavad laiendada inimeste silmaringi ja keskkonnasäästlikku mõtlemisviisi igapäevaelus.

Efeline

Keskonnakoolituse II päev teemal "Jäätmemajandus", 5 valla jäätmekava tutvustamine

Keskonnakoolitusel osalejad ja ka need, kes Manijale ei saanud tulla või need, keda jäätmemajanduse teema huvitab!

Teine koolituspäev toimub seekord **reedel, 29. oktoobril Tõstamaa Rahvamajas algusega kell 14.00.**

Päeva raames antakse ka ülevaade 5 valla (Tõstamaa, Varbla, Audru, Lavassaare ja Koonga) jäätmekava eelnõust (vt ka eelmist valla lehte). Jäätmekava on vallamajas kõigile tutvumiseks ka 26. oktoobrist kuni 9. novembrini, tööpäeviti kell 8.00-17.00. Kõigil on õigus sellega kohapeal tutvuda ning teha omi ettepanekuid.

Päevakava

14.00 –14.30 Jäätmekorraldus Eestis, maakonnas, erinevad jäätmed

Peeter Oja, Pärnumaa Keskonnateenistuse jäätmespetsialist

14.30-14.50 Jäätmekorraldus Tõstamaa vallas, jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri

Raine Viitas, Tõstamaa valla keskkonnanõunik

14.50-15.10 Jäätmekorralduse tänapäeva võimalusi

Indrek Pedak, AS Ragn-Sells Lääne piirkonna müügijuht

15.30-17.00 Tõstamaa matkaraja külastamine

Efeline Liiv, matkaraja juht

Matkaraja teel 16.00-16.20 Tõstamaa jäätme punkti külastamine

Kalev Martson, Jäätme punkti töötaja

Indrek Pedak, AS Ragn-Sells Lääne piirkonna müügijuht

Peeter Oja, Pärnumaa Keskonnateenistuse jäätmespetsialist

MIHKLIPÄEVA KEPIKÖND

29. septembril 2004 toimus Tõstamaa Tervisekooli avalöögina omapärane üritus: Mihklipäeva Kepikönd. Tõstamaa paisjärve äärde kogunes kellal 11 paiku kenake seltskond kepikõnnihuvilisi, osalejaid kokku tervelt 16. Reipaid daame tervitas soe päike ja kuldne sügis. Kepikõnnipäeva tegelik initsiaator **Mare Tetsmann** rääkis oma kogemustest sellel tervisespordi alal, asjatundlike kogemusi jagas ka juba kogenud kepikõndija pr. **Efeline Liiv**. Siinkirjutaja, **tohter Madis** rääkis kepikõnni ajaloo, õigetest käimisvõtetest ja soovitatavast tervisetreeningu koormusest. Osalejad said kodutööks ka kirjaliku materjali. Järgnesid soojendusharjutused Mare juhendamisel ja algaski kepikönd. Osad läbisid väiksema ringi, nii umbes 1,5 km, teised jätkasid suuremal ringil, läbides kokku ligikaudu 3 km. Könd lõppes taas venitusharjutustega. Iga osaleja sai reipa meeleolu, innustuse jätkamiseks ja diplomi. Kokkutulnutega arutasime ka hoopis uut mõtet: Tõstamaa Tervisekooli ideed. Siinkirjutaja tutvustas oma mõtteid, mis on tekkinud arstitööd tehes ja ka inimeste elu-olu ja harjumusi jälgides. Osalejad hindasid mõtet elluviimise väärliseks. Nagu igas koolis nii on ka tervisekoolis klassid: üksmeelselt otsustati luua reipa eluviisi klass ja koguneda iga kuu teisel teisipäeval taastusravi kabinetis. Tervisekooli juhtmõtted on järgmised.

Hea tervis on kingitus, kuid selle hoidmine heana sõltub meist endist, meie eluviisist ja teadmistest. Teadmisi võib saada kõikjalt: naabrilt, ajalehtedest, internetist jm. Tihti on soovitud vastukäivad, pole teada kuidas need just kindlale inimesele klapiivad. Soovides teha head arstitööd, olen jõudnud veendumusele – vastuvõtu napist ajast jääb väheks püsivate teadmiste andmiseks ja eluviisi muutmiseks. Siit tulebki tervisekooli mõte. Igas koolis on ka klassid. Algatuseks "noorte klass": õpetus sellest kuidas hoida head tervist, vältida mitmeid muresid millest on just noored ohustatud. Inimese tervisemured jagunevad kahte suurde rühma: ägedad haigused, mis on mööduvad ja kroonilised mida aga välja ravida pole võimalik. Siit aga "klassid" nimedega: kõrge vererõhk, suhkruhaigus, astma, liigesekulumine, kurvameelsus, sõltuvus suitsetamisest ja alkoholist jt. Tervisekooli üks eesmärk ongi õpetada toimetulekut oma kroonilise haigusega. Koos viibides on võimalik leida lahendusi millele ei oska kohe vastata, küll aga võib olla hea nõu käepärast mõnel kogenumal patsiendil. Kui kesk ja vanemaealised ei ole vaja mõnda eelnimetatud "klassi" külastada siis on väga hästi. Kuid olete teretunud "reipa eluviisi klassi". Tervisekool võiks koguneda paari nädala tagant, õpetajateks aga meedikud, oma ala asjatundjad ja huvitavad inimesed lähemalt ja kaugemalt.

Kepikõnni populariseerimise idee on siinkirjutajal meeles mõlkunud juba

pikemat aega. Mõne aja eest lahendades ühe patsiendi terviseprobleeme tuli omapärane mõte. Patsient soovis tundmatuks jäädes toetada rahaliselt mingil moel Tõstamaa Tervishoidu. Koos arutades leidsime et kõige vahvam oleks seda teha kõnnikeppide ostu toetamisega. Nii saigi ostetud 6 paari päris korralikke keppe ja need tasuta ka soovijatele välja jagatud. Rõõm ja üllatus oli suur. Ainus palve on seejuures keppe ka kasutada ja pakkuda neid ka naabrile-tuttavatele. Kõigi nimel suur tänu metseenile.

**MIHKLIPÄEVA KEPIKÖNNIL
OSALEJAD** Efeline Liiv, Mare Tetsmann, Leida Grahv, Elli Teki, Meeri Tilk, Rita Algeus, Taimi Metsamägi, Liivia Tõnisson, Leida Verte, Leida Viedehof, Aima Nurm, Õie Jaansoo, Helga Randmaa, Anni Volgerad, Kai Taurus ja siinkirjutaja Madis Veskimägi. Head tervist soovides ja kohtumiseni kepikõnnil

Madis Veskimägi Arlanda, Stockholm
5.10.2004

PS ! Täna on siinkirjutajale tähtis päev: täpselt 9 aastat tagasi astusin Tõstamaa pinnale ja avastasin nii endale väärt elu ja tööpaiga.

Ja mitte ainult endale !!!

Järgmises lehenumbris avaldame ülejäänud osa artiklist, kus on juttu kepikõnni põhitõdedest aga mis kahjuks ruumipuuduse tõttu ära ei mahtunud

IGAÜHEÕIGUS (järg, algus Tõstamaa Tuuled nr.9)

LOODUSES VIIBIMINE

Lühiajaline maastikel viibimine puhkamiseks, päevitamiseks, suplemiseks, loodusandide korjamiseks, kalastamiseks, paadi ankurdamiseks või randumiseks on lubatud samades kohtades ning samadel tingimustel kui maastikel liikuminegi. **Pikemaks ajaks** peatumiseks, telkimiseks ja tuletgemiseks on vaja maaomaniku või muu maavaldaja luba. **Riigimets** on avatud kõigile. Igaüheõigus lubab ööbida riigimetsas ja süüdata lõket tähistatud ja

ettevalmistatud telkimis- ja lõkkekohtades.

Lõket ei tohi teha turbapinnasele, kus see võib tekitada põlengu, ega ka rannaliivale, kui randa kasutatakse supelrannana. Tuld ei tohiks teha maakividele, sest need võivad hakata hiljem lagunema. Loata võib tuld teha matkapliidil, kus tuli asub maast kõrgemal.

Lõkkematerjaliks võib korjata metsa alt risu. Kuivanud puud võib langetada ainult

maaomaniku loal. Lõke peab olema ohutu ning lahkumisel tuleb veenduda, et tuli on summutatud ja söed lõplikult kustunud.

Koht nii lühiajaliseks peatumiseks kui telkimiseks tuleb valida selline, et oleks tagatud kohalike elanike rahu. Tuleb arvestada sedagi, et häiritud õuekoerad võivad üles äratada kogu küla. Sobimatu on telkida niitmata heinamaal, sest heina tallamine tekitab omanikule kahju.

TEED JA JALGRAJAD

Avalikku teed, sealhulgas riigimetsa rajatud sihti võib kasutada igaüks. Jälgida tuleb liiklusmärke ja täita liikluseeskirju. Talvel on kõigil lubatud kasutada tavakohaseid taliteid ja jalgteid ning ületada põlde. Seejuures ei tohi häirida kohalikke elanikke müraga.

Maaomanik võib märgi ja tähisega keelata sõitmist erateel, mis ei ole avalikus kasutuses. Maaomaniku kodu läheduses parkimiseks tuleb ka tähistatud keelu puudumisel küsida temalt luba.

Avaliku või avalikuks kasutamiseks määratud veekogu veeteed on liikluseks avatud kõigile. Igaüheõigus ei anna luba sildumiseks ja paadi sidumiseks eraomaniku paadisillale. Randumine kaldal ja pääs kallasrajale on lubatud kõigile.

Igaüheõigus ei anna luba liikuda väljaspool avalikke teid mootorsõidukitega, välja arvatud talvel lumesaaniga.

Kauaaegsete tavade kohaselt kujunenud jalgrajad on vabaks kasutamiseks kõigile jalgsi, jalgrattal, suuskadel või ratsa. Selliseid teeradu ei tohi maaomanik või maavaldaja sulgeda. Tõkestamiskeeld kehtib ka veeteedel. Kui avalikule või avalikuks kasutamiseks määratud veekogule siiski ehitatakse pais, siis peab selle omanik kindlustama võimaluse selle ületamiseks sobivas kohas. Sillad ja purded väikejõgedel peavad võimaldama normaalse veeseisu ajal nende alt paadiga läbipääsu. Avaliku või avalikuks kasutamiseks määratud veekogu omanikul või muul valdajal lasub kohustus hooldada veekogu, koristada vette langenud puud, tagamaks jõe kallaste kindluse ja jõe kasutamise veeteena.

Suusaradadel liikujad peavad arvestama, et karjamaa- ja muud tarastust ei tohi kahjustada.

Maaomanikud või muud maavaldajad peavad võimaldama kõigile jalgsi juurdepääsu nende maadel asuvatele muinsuskaitse- ja loodusobjektidele, samuti supluskohtadele, purretele tavakohastel jalgradadel, jalgsi läbitavatele koolmetele ning joogikõlbliku veega looduslikele joogiveeallikatele. Omaniku õueaiamaal paikneva objekti külastamiseke on siiski loa küsimine vajalik.

Õppe-, orienteerumis- ja muude püsi- radade rajamiseks ja tähistamiseks tuleb alati saavutada kokkulepe maaomaniku või muu maavaldajaga. Sellistel tähistatud radadel on kõigil õigus liikuda.

KÜLASTUSMAKS

Looduses viibimine ja liikumine on kõigile tasuta, kuid külastusmaksu võidakse siiski kehtestada kohtades, kus on tehtud kulutusi loodusandide saagikuse tõstmiseks, muinsus- või looduskaitse-

objekti säilitamiseks, sellele paremaks juurdepääsuks või ümbruse esteetilise väärtuse tõstmiseks. **Tasuline võib olla** ka kinnise supelranna kasutamine, kuid

seal peab kallasrada olema määratud laiuses avatud kõigile.

(järg Tõstamaa Tuuled nr.11)

Teine maailm neljapäeviti Tõstamaal.

Midagi on alati teisiti, astud uksest sisse ja suitsupulkade lõhn lööb ninna. Pisut teistsugune muusika. Vaadates teisi selles toas on nendeski midagi muud. Neljapäeviti joogatrennis pole kedagi argist, sest kõik jääb selle ukse taha. Me lihtsalt oleme, küll kõik koos, kuid samas igaüks eraldi, üksi oma sisemusega ja see on hea.

Jooga õpetab tervislikku elustiili, tegelikult ongi kogu jooga elustiil ja tehnika. Tehnika iseenda arenguga. Olles see, kes Sa oled, kaotades enesest kurbust ja tegemata tegusid. Leidmaks oskust juhtida oma emotsioone, tundeid, keha, hingamist. Parandades oma füüsilist tervist, tugevdades psüühikat.

Selles tegevuses ei tohi olla kiirustamist, peab andma enesele aega, võiks isegi öelda, peab võtma aega. Ja aeg käib Sinu järgi.

Rahulolu, erinevad harjutused, jutud psüühikast, maailmast, arengust, tehnikad kes teab millele-midagi selles on, sest juba kaks aastat käime me koos, ikka **neljapäeviti 19.30 Tõstamaa seltsimajas**, justkui elades neljapäevast neljapäevani. Ja see on elu.

Kui Sul on vajadus neljapäevase joogatrenni järele, tule, võta kaasa naturaalne alustekk, pane selga naturaalsed riided, võta ruumi tülles sokid jalast ja taju kui hea on olla oma jalgadega vastu maad, hing otsimaks midagi erilist.

Alustame juba 28. oktoobril kell 19.30.

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus kutsub Teid osalema koolitusel

"ALUSTAVA ETTEVÕTJA LÜHIKURSUS"

Koolitus toimub 18. oktoobrist kuni 5. novembrini 2004. a. **KOOLITUSE EESMÄRK:** Anda baasteadmised ettevõtlusega alustamiseks ja ettevõtte arendamiseks.

SIHTGRUPP: Pärnumaa alustavad ettevõtjad.

TULEMUS: Osalejad on saanud teadmisi ettevõtluse alustest, ettevõtlusvormidest, kehtivast seadusandlusest ja nende rakendamisest igapäevatoos. Peale kursuse läbimisi on kursusel osaleja võimeline analüüsima oma äriideed, koostama äriplaani ning on omandanud teadmisi kuidas äriideed jätkusuutlikult ellu rakendada.

Igale osalejale antakse peale kursuse läbimist vastav tunnistus.

SISU: Vt lisatud programmi.

KOOLITAJAD: SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Trendline Seminarid OÜ;

KURSUSE MAHT: 11 päeva ehk 55 tundi. Kursus koosneb loengutest (6 päeva), müügitreeningust (2 päev) ja individuaal-konsultatsioonidest (3 päeva).

TOIMUMISE KOHT: Hotell Viiking, Sadama 15, Pärnu 80012, kell 09:30 – 15:30

INVESTEERING: 1000 kr ühe osaleja

kohta.

TASU SISALDAB: loenguid, individuaalkonsultatsioone, õppematerjale ja kohvipause.

INFO JA REGISTREERIMINE:

SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Tel: 44 31 204

Faks: 44 31 298

E-post: keskus@parnumaa.ee

<http://keskus.parnumaa.ee/>

Alustava ettevõtja lühikursus

PROGRAMM:

I Osa: Sissejuhatus ettevõtlusesse 18. oktoober

- Ettevõtluse olemus (põhimõisted);
- Ettevõtja isiksus, eneseanalüüs;
- Ettevõtluse õiguslikud alused;
- Äriõigus, äriühingute vormid (vormide analüüs);
- Äriplaani mõiste, vajadus, olemus, äriplaani koostamise põhimõtted

II Osa: Äriidee analüüs 20. oktoober

- Äriidee mõiste;
- Tooted / teenused; turg ja selle prognoosimine;
- Hinnakujunduse põhimõtted;
- Reklaam;
- Müügiprognoosi koostamise põhimõtted;
- Tasuvuspunkt ja selle arvutamine;
- SWOT analüüs
- Praktiliste näidete ja ülesannete lahendamine

III Osa: Finantsplaneerimine 21. oktoober

- Äriplaani finantsosa koostamine – koostamise vajadus ja põhimõtted;
- Müügiprognoos;

Kasumiaruanne;

Kassavooalaan

IV Osa: Tööõigus 25. oktoober

- Töölepingu vormistamise alused
- Töölepingu sõlmimine
- Töölepingu lõpetamine
- Töövõtja õigused ja kohustused
- Tööandja õigused ja kohustused

V Osa: Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamise põhialused 26. oktoober

- Raamatupidamise vajadus
- Raamatupidamise sisseadmine
- Kassapõhine raamatupidamine

VI Osa: Füüsilisest isikust ettevõtja raamatupidamine 27. oktoober

- Raamatupidamislike ülesannete lahendamine

VII Osa: Müügitreening 1. ja 2. november

- Suunata algajaid ettevõtjaid müüvalt mõtlema;
- Püsiklientuuri loomine ja hoidmine;
- Professionaalne müük ja teenindus;
- Praktiliste ülesannete, näidete lahendamine

VIII Osa: Konsultatsioon, kokkuleppel

- Äriplaani individuaalne koostamine
- Kursusel osalejate individuaalne nõustamine

IX Osa: Konsultatsioon, kokkuleppel

- Äriplaani individuaalne koostamine
- Kursusel osalejate individuaalne nõustamine

X Osa: Konsultatsioon, kokkuleppel

Raamatupidamise ja tööõigusala konsultatsioon

Tõstamaa Vallavalitsus
võtab ajutiselt tööle (kuni 3 aastaks ametniku lapsepuhkuse ajaks)

ARENDAUS ja

KESKKONNANÕUNIKU

Peamisteks ülesanded:

arendustegevuse juhtimine ja korraldamine; keskkonnavalase tegevuse juhtimine ja korraldamine; arengukavade koostamine, planeeringute koostamise korraldamine; projektide koostamise nõustamine, tegevuse koordineerimine

arendus ja keskkonnavalaste projektide koostamine ja teostamine; infomaterjalide koostamine;

Eeldame:

Kõrgharidust; teadmisi arendus ja keskkonnatöö valdkonnas; projektialast võimekust; inglise keele oskust; arvutioskust; iseseisvat tööoskust, suhtlemisoskust

Pakume

huvitavat tööd, head eneseteostusvõimalust

enesetäiendusvõimalusi kaasaegseid töötingimusi; sobivuse korral ajutise töölepingu lõppemisel edasist tööd **CV koos avalduse, palgasoovi ja haridust tõendavate dokumentide kooptatega** palun saata hiljemalt 01.11.2004 aadressil Tõstamaa Vallavalitsus, Sadama tee 2, Tõstamaa vald, 88101, kinnises ümbrikus märgusõnaga "arendusnõunik".

Info tel. 44 96180 ; e-mail

toomas@tostamaa.ee

Tõstamaa Spordiklubi
Laupäeval, 16. oktoobril
Tõstamaa Rahvamajas
**VÕRKPALLI PAARISTURNIIR
SEGAPAARIDELE**
Algus kell 11
Vajalik eelregistreerimine 14.
oktoobriks
telef. 5061930 või e-post
toomas@tostamaa.ee

Tõstamaa Spordiklubi alustab traditsioonilise
MÄLUMÄNGU-SARJAGA
19. oktoobril algusega kell 19.00
Tõstamaa Rahvamajas
**Ootame vanu ja uusi osalejaid kuni
neljalikmeliste võistkondadena !**
Vajalik eelregistreerimine 18. oktoobriks
telef. 5061930 või e-post toomas@tostamaa.ee
TULE LÕÖ KAASA !

Tõstamaa vallavalitsus müüb avalikul suulisel enampakkumisel auto **Volkswagen Jetta 84** alghinnaga 3000 krooni.
Enampakkumine toimub Tõstamaa vallamajas 25. oktoobril kell 14.00. Osavõtutasu 100 krooni.
Autoga on võimalik tutvuda samas alates kella 11 –st.
Info 50 61 930

Tõstamaa Vallavalitsusele ja Vallavolikogule

Pöördumine

Pöördume teie poole oma murega. 12.mail 2004.aastal sulges Pärnu Tervisekaitsetalitus Tõhela kaupluse, kuna oli vaja täita mõningad sanitaarõuetest tulenevad puudused. Sulgemisest on möödunud 4 kuud. Kuna Tõhela piirkonnas ei ole teist kauplust, on olukord kujunenud tervele mõistusele vastuvõtmatuks. Piirkonnas elab üle 200 elaniku. Kord nädalas sõidab meilt läbi kauplusauto. Sellegi maht on piiratud ja kõigile kaupa ei jätku. Ja nii on kujunenud olukord, kus meil ei ole võimalik osta leiba, vorsti- ja piimatooteid. Keegi ei oska meile öelda, kas või kunas kauplus avatakse. Vaja oleks korraldada kohapeal kasvõi leivamüüki, sest selliselt ei saa enam olukord jätkuda. Palume Vallavalitsuse ja volikogu abi olukorra lahendamisel.

09.september 2004.a.

(Pöördumisele on alla kirjutanud 25 Tõhela elanikku)

Tõstamaa Vallavalitsus ja volikogu suunasid äratoodud pöördumise vastamiseks Tõhela kaupluse omanikule OÜ Tõhelale ja volikogu majanduskomisjonile.

Ja nüüd siis...

Vastuseks Tõhela Rahva pöördumisele

Pealkirjaks võiks sama hästi olla "Vestlus endaga". Kujunenud olukorras peaksid koos tekkinud olukorda arutama Tõstamaa Vallavolikogu liige Peeter Lapp (P.L), volikogu majanduskomisjoni esimees P.L., OÜ Tõhela juhataja P.L., Tõhela Farmid OÜ nõunik P.L. ja vallakodanik P.L.

Volikogu liige ja majanduskomisjoni esimees saavad tekkinud situatsiooni teadmiseks võtta ja soovitada OÜ Tõhela juhatajal võimalikult kiiresti avada Tõhelas kauplus.

OÜ Tõhela juhataja selgitab, et kauplus oli esialgselt plaanis avada 2004.a. juulis. Kuna juuli on puhkuste kuu, siis ei olnud võimalik juulis kohale kutsuda tervisekaitse ametnikku ja sellega seoses vaibus ka vajalike dokumentide vormistamise ind. 2004.a. jooksul on

tehtud remondi käigus kulutusi ja tulenevalt sellest tuleks korra veel proovida kauplus avada. (Äkki isegi 01.novembril!?) Tuleb mees pidada, et ettevõtte tegevuseks on vajalik mõningane kasum. Seega on küsitav, kas piirkonnas elavad ca 200 inimest on piisav klientide arv ühe kaupluse edukaks tegutsemiseks. Juulile järgnevatel kuudel on avamisele suunatud tegevus soikunud peamiselt aja ja mõningal määral ka tervise puudumise tõttu. Kindlasti väärrib märkimist asjaolu, et alles hiljuti oli Tõhela kauplus OÜ Tõhela töötajatele pea ainus koht, kus oli võimalik endale esmatarbekaupu osta, kuna palkade maksmisega olid väga suured raskused.

Tõhela Farmid OÜ nõunik väidab, et eelistatuna tuleb teha seda tööd, milline annab leiva lauale ja püksid jalga.

Lõpetuseks tõdeb ka vallakodanik, et mõnel õhtul on kodus mingi vajalik toiduaine puudu. Kas selle põhjuseks on Tõhela kauplus või enda mälu ei oska öelda. Kindlasti on probleem suurem nendel inimestel, kes Tõhelast väljas ei käi või teevad seda väga harva.

Lugupidamisega

Peeter Lapp

MEENUTUS RANNAMÄNGUDEST

Pärnumaa Rannamängud toimusid sel aastal juba õige mitu kuud tagasi, 17.-18. juunil Uulus. Kuna programm on rannamängudel küllaltki mahukas, hõlmates 12 ala, osales ligemale 40 meie valla inimest ja üldkokkuvõttes saavutati üle aastate auhinnaline koht, kolmas, väärrib võistlus ja võistlejad kindlasti vallalehes kajastamist.

Kõige paremini läks mälu-mängus, kus tulime võitjaks. Võistkonnas **Jaan Tamm, Greete Adler, Valvo Volgerad ja Toomas Rõhu**.

Teiseks tulime kokkuvõttes viiel alal. Need olid perevõistlus (**perekond Marus 3. koht ja perekond Jaansoo 4. koht**), juhtkonnavõistlus (**Valvo Volgerad, Toomas Rõhu**), kalapiiugis (**Ain Birk, Ralf Männimägi**) ja sangpomm (**Rain Kaljurand** oma grupis 4.koht, **Toivo Marus 5.**, **Janari Jaansoo 7., Jaak Jaansoo 4.,**

Toomas Selge 4., Üllar Marus 4.). Eriti hea meel on jõudu kogunud köieveomeeskonna teise koha üle, sest lõpuks õnnestus võita ka aastaid võitnud Varblat. Võistkonnas olid **Airek Kolju, Ahto Peters, Erkki Idvand, Toomas Rõhu ja Jaak Jaansoo**.

Kolmas koht saavutati meeste võrkpallis (**Janek Jaansoo, Valvo Volgerad, Tiit Pajusalu, Marko Pärtelson, Ago Adler, Toomas Rõhu**) ja kergejõustiku üldkokkuvõttes.

Kergejõustikualadel tulid võitjateks **Merlin Mitt** tüdrukute 100 m ja 500 m jooksus ning kaugushüppes, **Rain Kaljurand** poiste 100 m jooksus ja **Lauri Sahtel** poiste 1000 m jooksus.

Teise koha saavutasid **Merlin Miido** tüdrukute 100 m jooksus ja kaugushüppes, **Karoliine Kask** tüdrukute ja **Karin Vääna** daamide kuulitõukes ning **Jaak Jaansoo** senioride kaugushüppes.

Kolmanda koha saavutasid **Greete Adler** tüdrukute ja **Marvin Mitt** poiste 100 m, **Karin Vääna** daamide ja **Lauri Sahtel** poiste kaugushüppes ja **Elo Pulk** tüdrukute kuulitõukes.

Nii oli Tõstamaa 12 kavasolnud alast auhinnalise kolme hulgas kaheksa ala kokkuvõttes.

Nii hästi ei läinud pendel-teatejooksus, naiste võrkpallis ja aerutamises, kus saavutati neljas koht. Viieandaks jääd taidluses.

Tänu väärivad kõik võistlejad, sest esikoht jäi vaid nelja punkti kaugusele. Laagri komandant **Arvo Miido**. Veel tählepänek, et professionaalse kehalise kasvatusõpetaja **Jaan Tamme** tööleasumisega oleme taas konkurentsivõimeline kergejõustiku- ja noortealadel.

Järgmise aasta rannamängud toimuvad esialgsete plaanide kohaselt järgmise aasta juuli 3. nädalavahetusel Kihnus.

Spordiklubi

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi!

Iga hommikut võta kui algust.
Elurõõmust saab päevale valgust.
Maitse kõike, ka seda, mis kibe,
hallist päevast tee ise ime.

LILLI USSANOVA	95	ARNOLD KALEVISTE	85	ANTI HEINLA	70
ELIKONIDA METSA	90	JUHAN HANNUS	85	AINO SIIG	70
LAURA KORNFELDT	90	ELLA RANDI	80	MIHKEL LAUR	65
		ANDREI KASE	79	LEIDA LEPA	65
		NIINA ALLIKAS	79	EVALD SEPPAMA	60
		LINDA MÄNNAMÄE	75	TIIT PILT	60
		ALBERT VOKK	71	THU LEESI	60

Tervitame uut vallakodanikku!

MARGE PÄÄSTEL – poeg **KEVIN**
sünd.11.09.2004.a.

Tõstamaa Rahvamaja kutsub
kõiki 7.-12.-a. lapsi
KOOLIVAHEAJA-LAAGRISSE
26.-28. oktoobril
Osavõtumaks 40.-
Info tel. 4496172 või 5236350
(Õnnela)
JÄLGI TÄPSEMAT RELKAAMI!

S Ü G I S Õ H T U J A Z Z
laupäeval, 13. novembril kl. 19.00
Tõstamaa mõisa saalis

koos legendaarse trioga
Urmas Lattikas &
Toomas Rull & Raul Vaigla

Piletid eelmüügis raamatukogus: 18.-23.10. – 50 kr.
25.-30.10. – 60 kr. ,1-6.11. – 70 kr.
Samal õhtul pilet 80.- kr.

VALMISTU KADRIKARNEVALIKS
20.nov. Tõstamaa Rahvamajas
Jälgi reklaami!

Härma Poodi

saabusid müügil
autode ja traktorite akud, õlid, tsoolid, pirnid,
filtrid ja erinevad tarvikud.
Samas võimalus tellida sõiduautode tagavaraosi.

Soovin osta maja Tõstamaal.
Tel. 56 564 896

Reedel 16.okt. kell 19.00
Seliste Rahvamajas
"Hermann purjeka 100 juubel "
kavas: meenutused ,Tõstamaa naistantsurühm
Tõstamaa kapell
Kohapeal avatud "Näksla"
Pääse: Täiskasvanutele 25.-
Õpilased, pensionärid 15.-

Seliste külatuba kutsub!

Pühap. 24. okt. kell 15.00
Fotograaf Ivar Kadak
Pühap. 31. okt. kell 15.00
Kanada muljeid Kersti Portnov

Reedel 16. okt. kell 15.00
Seliste kirikus
Lõikuspüha Jumalateenistus
teenib Üp. Artalion Keskküla
Kaasa võtta sügisesi aiasaadusi,
mida soovite lasta õnnistada.

Laupäeval,23. oktoobril
XXI TÕSTAMAA JOOKS

☞ pikkus 7,5 km, start kooli juurest 14.30, kirjapanek
alates 13.30
osavõtumaks 15 krooni
Arvestus veteranide (NV alates 1969, MV 1964),
täiskasvanute (N 1970-86, M 1965-86), A (1987-88), B
(1989-90), C (1991-92), D (1993-94) vanuseklassides
auhinnad, saun

☞ **LASTEJOOKS**
1995 ja hiljem sündinutele, start 14.15, pikkus 700 m,
osavõtumaksuta

Tõstamaa
valla
ajaleht

Toimetus:

Lea Rannik Tõstamaa Raamatukogu
Ülo Lepik
Trükkinud OÜ Hansaprint

tel.44 96 184

lea.rannik@mail.ee
lo.lepik@mail.ee